Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2015

TÍREOLAÍOCHT – GNÁTHLEIBHÉAL

ROINN 2 (90 marc)

DÉ hAOINE, 5 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 – 11.30

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo i bhfillteán ar leithligh, mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí.

NÁ DEARMAD, LE DO THOIL, GO gCAITHFIDH TÚ **FILLTEÁN** COMHLÁNAITHE **ROINN 1** A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR.

ROINN 2 (90 marc)

Freagair **TRÍ** cheist ar bith.

Tá na ceisteanna uile ar cómharc.

Ceist 1. LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS

Déan staidéar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis de Neidín (*Kenmare*) a thugtar leis an bpáipéar seo.

A. Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis.

Ar do shracléarscáil **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann acu seo a leanas:

- Duínis (*Dinish Island*) ar an Ribhéar (*Kenmare River*)
- Achar iomlán an Ribhéir (*Kenmare River*)
- An limistéar faoi fhoirgnimh le hais a chéile i Neidín (*Kenmare*)
- Bóthar Tánaisteach Náisiúnta an N70.

(10)

B. Mínigh **DHÁ** chúis gur fhás baile an Neidín (*Kenmare*) ag an suíomh seo, agus fianaise as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis agat mar thaca le gach cúis.

(8)

C. D'iarr an Chomhairle Ceantair ort bróisiúr turasóirí a dhearadh do cheantar an Neidín (*Kenmare*).

Agus fianaise as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis á húsáid agat, déan cur síos ar **CHEITHRE** ní is díol spéise do thurasóirí atá le fáil sa cheantar seo.

(12)

Ceist 2. AERFÓTAGRAF

Déan staidéar ar an aerfótagraf de Neidín a thugtar leis an bpáipéar seo.

NÓTA: Cuimhnigh air gur fótagraf fiar é seo. Dá bhrí sin, ní mór duit na **téarmaí cearta** a úsáid, e.g. cúlra ar clé, tulra ar dheis, etc.

A. Úinéir cuideachta móire tú. Tá cinneadh déanta agat ceann de do chuid monarchana a thógáil sa limistéar a thaispeántar ar an aerfótagraf.

(i) Agus an téarmaíocht cheart á húsáid agat (cúlra ar clé etc.), mol suíomh oiriúnach don mhonarcha.

(ii) Agus fianaise ón aerfótagraf á húsáid agat, mínigh **DHÁ** chúis ar roghnaigh tú an suíomh seo.

(iii) Luaigh **DHÁ** agóid a d'fhéadfaí a dhéanamh in aghaidh an mhonarcha a thógáil ag an suíomh seo.

(12)

B. Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar an aerfótagraf.

Ar do shracléarscáil, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann acu seo a leanas:

- **DHÁ** shráid a bhuaileann le chéile
- Limistéar tithíochta
- Limistéar coillearnaí
- Séipéal le spuaic.

(10)

C. Samhlaigh go maireann tú i gceann de na tithe sa lár ar clé ar an aerfótagraf.

Agus fianaise ón aerfótagraf á húsáid agat, mínigh **DHÁ** bhuntáiste a bhaineann le bheith i do chónaí ag an suíomh seo.

(8)

Ceist 3. TÍREOLAÍOCHT EACNAMAÍOCH

A. Uisce – Acmhainn Nádúrtha

Ionad Cóireála Uisce

Tithe, Scoileanna, Siopaí

Taiscumar

Aibhneacha agus Lochanna

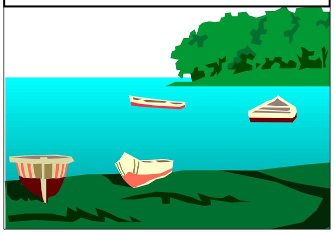

Taispeánann na pictiúirí thuas céimeanna difriúla i soláthar uisce áitiúil.
Níl na pictiúirí san ord ceart.

(i) Déan cur síos ar na céimeanna a fheidhmítear i soláthar uisce áitiúil.

(ii) Mínigh conas a d'fhéadfadh go n-éireodh soláthar uisce truaillithe.

(12)

B. Saothrú Ola agus Gáis

(i) Ainmnigh limistéar **AMHÁIN** amach ó chósta na hÉireann ina bhfuarthas ola / gás nádúrtha.

(ii) Mínigh iarmhairt dhearfach **AMHÁIN** agus iarmhairt dhiúltach **AMHÁIN** a bhíonn ag fionnachtain mar seo ar cheantar.

(iii) Luaigh cúis **AMHÁIN** a bhfuil sé tábhachtach go laghdófaí an méid breosla iontaise atá á úsáid.

(10)

C. Forbairt Gheilleagrach - Cúnamh

Cúnamh ceangailte	Cúnamh iltaobhach	Cúnamh déthaobhach
Cúnamh éigeandála	Cúnamh forbartha	

(i) Roghnaigh cineál **AMHÁIN** cúnaimh ainmnithe sa bhosca thuas.

Déan cur síos ar na buntáistí **agus** na míbhuntáistí a bhaineann leis an sórt seo cúnaimh.

(ii) Ainmnigh áit **AMHÁIN** ar domhan ina n-úsáidtear nó inar úsáideadh an sórt cúnaimh seo.

(8)

Ceist 4. TÍREOLAÍOCHT FHISICEACH

A. Sil-leagan

(i) Ainmnigh gné **AMHÁIN** ar cruthaíodh í ag sil-leagan cósta **nó** sil-leagan oighreach.

(ii) Mínigh, agus léaráid(í) mar chúnamh agat, conas a cruthaíodh an ghné seo.

(10)

B. Aibhneacha agus Daoine

(i) Déan cur síos ar bhuntáiste **AMHÁIN** a bhaineann le haibhneacha do dhaoine.

(ii) Déan cur síos ar mhíbhuntáiste **AMHÁIN** a bhaineann le haibhneacha do dhaoine.

(8)

C. Carraigeacha

(i) Ainmnigh carraig **AMHÁIN** agus luaigh úsáid **AMHÁIN** a bhaintear as an gcarraig seo.

(ii) Mínigh conas a cruthaíodh an charraig seo.

(iii) Déan cur síos ar bhuntáiste **AMHÁIN** a bhaineann le cairéalú.

(iv) Déan cur síos ar míbhuntáiste **AMHÁIN** a bhaineann le cairéalú.

(12)

Ceist 5. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair **TRÍ CINN AR BITH** de na ceisteanna **5A**, **5B**, **5C**, **5D**.

5A. An tAtmaisféar Corrach

(i)

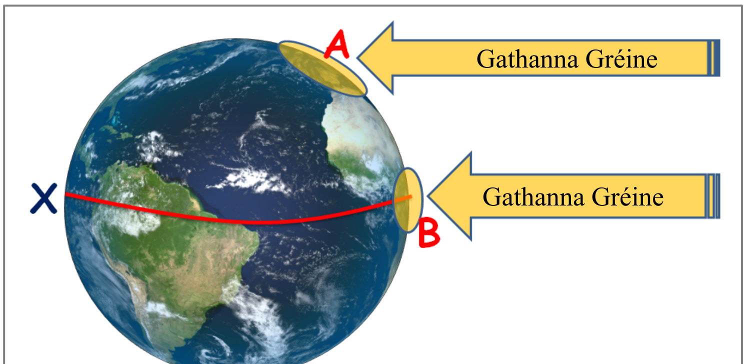

Curtha in oiriúint ó www.wikimedia.org

Scrúdaigh an léaráid thuas, a thaispeánann conas a théann an ghrian an Domhan. Taispeánann an líne **X** an Meánchiorcal.

Mínigh cén fáth a bhfuil an teocht ag **A** níos ísle ná an teocht ag **B**.

(ii) Roghnaigh ceann **AMHÁIN** de na tosca thíos agus déan cur síos ar an tslí a dtéann an toisc sin i bhfeidhm ar an teocht ar dhromchla an Domhain.

- Fad ón bhfarraige
- Gnáthghaotha
- Airde
- Rilíf.

(10)

5B. Uirbiú

% de Dhaoine ag Maireachtáil i gCeantair Uirbeacha i dTíortha Roghnaithe i 1990 agus 2010

Tír	**1990**	**2010**
An Bhanglaidéis	19.8%	27.9%
An Ghearmáin	73.1%	73.8%
Éire	56.9%	61.9%
An tSúdáin	28.6%	33.1%

www.esa.un.org

(i) Cén tír ina raibh an céatadán is airde daoine ina gcónaí i gceantair uirbeacha in 2010?

(ii) Ríomh an t-ardú i gcéatadán na ndaoine ina gcónaí i gceantair uirbeacha in Éirinn idir 1990 agus 2010.

(iii) Mínigh **DHÁ** chúis a dtéann daoine ag maireachtáil i gceantair uirbeacha (bailte agus cathracha).

(10)

5C. Staidéir Dhaonra

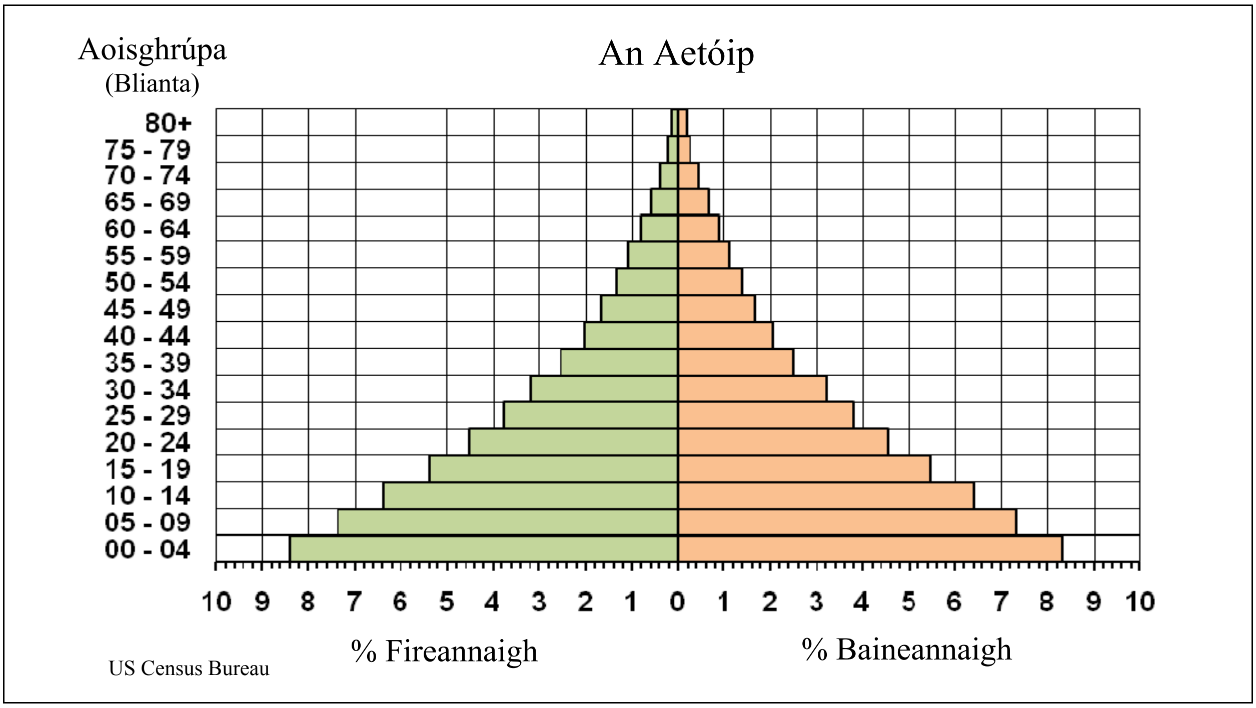

Scrúdaigh an pirimid thuas a thaispeánann struchtúr aoise agus inscne an daonra san Aetóip.

(i) Cén céatadán de na fireannaigh atá san aoisghrúpa 40 - 44?

(ii) Mínigh cén fáth a bhfuil céatadán ard de dhaonra na hAetóipe sna haoisghrúpaí níos óige.

(iii) Mínigh cén fáth a bhfuil céatadán an-íseal de dhaonra na hAetóipe 65 bliana d'aois nó os a chionn.

(iv) Luaigh slí **AMHÁIN** ar féidir úsáid a bhaint as eolas ón Daonáireamh.

(10)

5D. Gluaiseacht Tráchta

A. Carranna ag buaicthráth an tráchta

B. Bus

C. Luas

(i) Féach ar an bhfótagraf **A** a tógadh ó cheamara tráchta.
Nuair a chuirtear an uair den lá san áireamh, an bhfuil níos mó tráchta ag fágáil na cathrach nó ag teacht isteach sa chathair?

(ii) Déan cur síos ar chúis **AMHÁIN** arb é an carr an modh iompair is mó a bhfuil éileamh air ag comaitéirí laethúla.

(iii) Mínigh buntáiste **AMHÁIN** agus míbhuntáiste **AMHÁIN** a bhaineann le hiompar poiblí do chomaitéirí laethúla.

(10)

Leathanach Bán